

Zsig Zoltán*

A Stryker harcjárműcsalád III. rész

A cikksorozat korábbi részeiben részletesen írtunk arról, hogy a Stryker harcjárműcsalád megújítása kapcsán számos technikai fejlesztés történt, többek között a háspáncélzat átépítése, az elektromos teljesítmény és a tűzerő növelése.

AKNAVETŐ A TORONYBAN

A támogató fegyverzet korszerűsítésére szintén megfogalmazódott az igény, mégpedig az M1129-es harcjárművel kapcsolatban. A hadsereg egy korszerűbb önjáró aknavető járművet kívánt rendszeresíteni. Az M1129-esnél nincsenek megelégedve azzal, hogy a felső szögcsoporthoz tűzelő fegyver ténylegesen nem része a járműnek, hiszen csak egy hagyományos aknavetőt szereltek be a küzdőtérbe, így annak a rendelkezésre álló szűk helyen történő kezelése bonyolult. Egy toronyba szerelt aknavetőt látnának inkább szívesen hadrendben, amelynek egyszerűbb a kiszolgálása és az irányítása. Ennek a változatnak a fejlesztése egyelőre még nem indult meg.

A VÉDETTSÉG JAVÍTÁSA

A rácspáncélzat a kézi páncéltörő rakéták ellen ugyan megfelelő védelmet nyújtott, de a méret- és tömegnövekedés miatt mégsem a legjobb megoldás. Emiatt már az iraki háború idején fontolgatták, hogy reaktív páncélelemekkel lássák el a Stryker harcjárműveket. 2009-ben a gyártó cég-

gel (Rafael) elkészítették a felszerelhető készletet. A reaktív páncélelemek a gyártó állításai szerint hatékonyabb védelmet nyújtottak a rácsszerkezetnél. A tesztek során megsemmisítették a lőtéren kihelyezett harcjárművekre indított RPG kézi páncéltörő rakétákat. A General Dynamics jelenleg is ajánlja a SRAT II (Stryker Reactive Armor Tiles) készletet, amely megfelelő védelmet nyújt a kumulatív töltetű rakéták ellen, ugyanakkor rendszeresítésről, megrendelésről nincs információ.

Egy sokkal forradalmibb megoldás bevezetésére azonban komolyabb a szándék. Aktív védelmi rendszer alkalmazását határozták el, és több cég termékével is teszteket hajtottak végre. Ezek közül az amerikai Artis vállalat Iron Curtain rendszerét elvetették (22. ábra). Az izraeli Rafael a Trophy, a német Rheinmetall az ADS (Active Defense Systems) védelmi rendszerei azonban még versenyben vannak, ezek felelnek meg leginkább a kerekes harcjármű számára. Az amerikai hadsereg két típus közül választja majd ki a következő években a teszteken jobban teljesítőt. Amennyiben a gumikerekes harcjárművek nagy részét felszerelik az aktív védelmi rendszerrel, úgy a kézi páncéltörő rakétákon kívül az irányított páncéltörő rakétákat is megsemmisíthetik majd, mielőtt elérnék a Stryker páncélzatát.

CSAPATLÉGVÉDELEM

A SHORAD (short air defence), vagyis magyar terminológia szerint a csapatlégvédelem az utóbbi évtizedekben elhanyagolt terület volt az Egyesült Államok hadseregében. Az utóbbi évtizedekben ugyanis kevésbé kellett ilyen veszéllyel számolniuk, a teljes légi uralmat kivették a hadműveleti területeken. Azonban fel kell készülni, hogy a jövőben ellenséges repülőeszközök veszélyeztetik majd a hadsereg harcoló alakulatait. Jelenleg az AN/TQW1 Avenger az egyetlen csapatlégvédelmi eszköz, amely azonban nem páncélozott.

Emiatt a hadsereg bejelentette, hogy a Stryker harcjármű bázisán 144 db új, önjáró rendszert kíván rendszeresíteni, amelyek a földi alakulatokat támadó helikopterek, harci repülőgépek és a távirányítású repülőeszközök ellen egyaránt védelmet nyújtanak majd. A lényeges szempont az volt, hogy egy jó védettségű csapatlégvédelmi komplexumot hozzanak létre. A pályázatra kiírt Stryker MSL (Mobile Short Range Air Defense Launcher) programra szokás szerint több cég is pályázott. Először a Boeing ajánlata tűnt befutónak, akik az Avenger rendszer átalakított változatát

22. ábra. Az elvetett Iron Curtain reaktív páncélzat (DoD)

* ORCID: 0000-0003-2905-8487

ajánlották. Azonban ez túl nagy módosítást igényelt volna a Stryker harcjárművön. A benyújtott tervezetet elutasították, helyette a Leonardo ajánlatát nyilvánították nyertesnek. A cég különböző konfigurációban integrálható fegyverplatformja több célra is felhasználható, illetve jelentős tűzerővel bír. A Stinger légvédelmi rakéták négyes indítóberendezését, valamint a Hellfire páncéltörő rakéták M299-es típusú indítóját egyaránt fel lehet szerelni, de ezeken kívül a 30 mm-es M230-as gépágyú, és egy párhuzamosított 7,62 mm-es géppuska is beépíthető.

A tűzvezetésre többcélú radarjával az izraeli Rada cég pályázott, a hírek szerint ezt is a járműre szerelnék. Természetesen elektrooptikai berendezések szintén a rendszer részét képezik. A teljes komplexumhoz szükség lesz egy nagyobb hatótávolságú radarra is, amely messzebről is érzékeli a közeledő célokat és az azonosítás is elvégezhető. Valószínűleg ez az AN/MPQ-164 Sentinel lesz, amely pótkocsira helyezve együtt mozoghat a légvédelmi járművekkel, és gyorsan telepíthető.

A légvédelmi komplexum együttműködik majd a Blue Force Tracker saját csapatok helyzetét nyomon követő berendezésekkel és a légvédelmi azonosító rendszerekkel is.

Az átkonfigurálható rendszernek köszönhetően a fegyverzetet a hadszíntéri követelményeknek és a fenyegetettségnek megfelelően lehet kiválasztani, a Hellfire rakétákkal a jármű harcokocsik ellen is alkalmazható. A gyári leírások szerint a meglévő Stryker konstrukción nem kell sokat változtatni. (A tervek között szerepel, hogy lézerfegyvert is alkalmazzanak majd a jövőben. Ilyen jellegű fegyvert kísérleti jelleggel már felszereltek Strykerre, igaz egy másik projekt keretében, hogy tesztek végezzenek. Ez a harcscsoport természetesen még nem alkalmas sorozatgyártásra.)

A végleges légvédelmi változathoz 2019-re már 6 db prototípus megépítését irányozták elő, ezek tesztelése során döntenek a sorozatgyártásról. Egy ütegnek 2020-ban már hadrendbe kellene állnia, és 2022-re készülhet el mind a 144 db jármű. Ezt a mennyiséget az indokolja, hogy nemcsak a Stryker alakulatoknál rendszeresítik majd, hanem a nehéz dandárharcscsoportok légvédelmét is ezzel szerelnék fel.

A HARCJÁRMŰCSALÁD HADSZÍNTÉRI ÁTTELEPÍTHETŐSÉGE – RUGALMASSÁG, CSAK MÁSKÉNT

A C-130H Hercules teherszállító repülőgép elvileg 1500 km-re képes elvinni a Strykert, de tény, hogy a berakodás előtt több tartozékot le kell szerelni róla, az üzemanyagtartály csak félig tölthető fel, és a lövészcsoport létszámának mintegy felének jut hely a repülőgépben. A gyakorlatok során kiderült, sok esetben az 1500 km sem volt teljesíthető, kisebb volt a hatósugár. Vagyis a Stryker az Egyesült Államok területéről a távolabbi, tengerentúli hadszínterekre eleve nem szállítható a légcsavaros C-130-asokon, csak a nagyobb C-17-esekkel, C-5-ösökkel. A C-130-asokat kizárólag akkor vehetik igénybe, ha a Strykerek már hajón, vagy nagyobb teherszállító gépeken átvitték a hadművelési terület közelébe. A C-130-asok csak egy harcjárművet szállíthatnak, a C-17-es azonban 3-4-et is szállíthat, a konfigurációtól függően.

Az eredeti követelményt, amely szerint egy dandár-harcscsoportot három nap alatt kellett volna a kívánt helyre szállítani, nem sikerült végrehajtani a gyakorlatokon, erre a legjobb esetben is 5 napra volt szükség, de ez akár két hétre is elhúzódott. A C-130-assal történő szállíthatóságot az új DVH haspáncélatzatú, és a gépágyús változatok rendszeresítése végleg lehetetlenné teszi.

23. ábra. Számítógépes grafika a csapatlégvédelmi Strykerről, a Leonardo DRS vállalat fegyverrendszerével (Leonardo)

Ugyanakkor a kerekes futóművel rendelkező harcjárműveknek van egy vitathatatlan előnye a lánctalpasokkal szemben. A nehéz alakulatoknál rugalmasabbak, gyorsabban áttelepíthetőek önerőből. A 2. páncélosfelderítő-ezred 2015 óta többször is bizonyította ezt a gyakorlatban. Képesek voltak hosszabb meneteket megtételére közúton, ilyen volt a Dragoon Ride I, amelynek során 1800 km-t tettek meg. 2016-ban még ennél is nagyobb távolságú, 2400 km hosszú menetet hajtottak végre 16 nap alatt, ennek során hat országon haladtak át.

Zászlóalj, vagy század szintű Stryker alegységek 2015 óta Magyarországon is rendszeresen áthaladtak. Ezzel demonstrálták, hogy szükség esetén gyorsan képesek távolabbi területre eljutni, és ott harcfelelősséget végrehajtani. Természetesen a nehéz technikával felszerelt harcokocsikkal nem lennének képesek sikerrel felvenni a harcot, de a felderítő, könnyű fegyverzetű lövészalakulatokkal, valamint a hibrid hadviselésre szánt kisebb fegyveres csoportokkal igen. Megjelenésükkel demonstrálhatják a NATO jelenlétét, elrettentéssel megakadályozhatják egy készülő hadművelet kirobantását.

Így a már említett fejlesztésekkel, korszerűsítésekkel a Stryker harcjárműcsalád még hosszú ideig hadrendben lesz az Egyesült Államok hadseregében.

Bár az eredeti konfigurációjában egy könnyű, gyenge fegyverzetű harcjárművet akartak szolgálatba állítani, a jövőben egy jól védett, gépágyúval és irányított páncéltörő rakétával rendelkező, nagy mozgékonyosságú típussal rendelkeznek majd a Stryker dandár-harcscsoportok. A C-130-asokkal ugyan nem lehet szállítani azokat, de ugyanazt a távolságot képesek önállóan megtenni. Az 500-1500 km távolságú menet ideje ugyan hosszabb, mint a repüléssel eltöltött idő, azonban egy egész zászlóalj, vagy dandár repülőgépekbe való be- és kirakodása és a szállítóeszközök többszöri fordulója szintén napokat venne igénybe egy ilyen méretű alakulat eszközeinek a szállításánál.

A Stryker harcjárművek eddigi szolgálati idejük alatt is nagyon sok átalakításon estek át, hogy megfeleljenek az új követelményeknek. A jövő új kihívásaira, mint például a számítógépes támadások elhárítása is megfelelő választ kell tudni adniuk. Hiszen 2019-ben már olyan hír is napvilágot látott, hogy az XM1296-os Dragoon esetlegesen cybertámadás célpontja lehet. A korszerű adatmegosztó információs rendszereknél el kell érni, hogy illetéktelenek ne tudjanak belépni, és esetleg valamilyen módon befolyást gyakorolni azok működésére.

A cikk forrásjegyzékét a HT 2019. 5. számában közzétük (szerk.).

(Fotók a szerző gyűjteményéből)